

Nro. 20.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Septembernek 8-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

Mi újság?

Hát leszé már békesség vagy nem? ez olyan kérdés, mellyet majd mindenek meg-határozva kívánnának tudni; és e' végett vagy a' praemisákból, vagy pedig egyebünnen, ki egy, ki pedig másféleképpen, a' maga talentuma szerént okoskodik. — Német Országban, egy bizonyos helységben, S—ben vólt valamelly érdemes lelki tanító, nem régiben meg-halálozván, a' több könyvei között egyre olyanra találtanak, mellyben a' több nevezetes jegyzései között, a' *Luther* ezen fordittása: *Adj békességet Úr Isten, a' mi időnkben's a' t.* vagy a' közönségesen tudva lévő ezen déák ének: *Da pacem Domino* etc. mintha vala-

melly *Mysterium* lett volna, a' magokra hangzó betűk, vagy *vocalisok* által vólt meg-magyarázva, melly szerént a' mindenektől kivánt békeség, ezen folyó 1797-dik esztendőre, a' tett, és minden erőltetésen kívül való magyarázat szerént, ilyen formálag esett-meg.

a.	o.	i.	o.	u.
jelent				
1.	2.	3.	4.	5.

Hogy pedig a' fennebb említett déák énekéből, a' békeség meg-kötése, a' most folyó esztendőre esik, a' próba tétel így mutatja meg.

<i>Da</i>	-	-	-	-	-	1.
<i>pacem</i>	-	-	-	-	-	12.
<i>Domine</i>	-	-	-	-	-	432.
<i>in</i>	-	-	-	-	-	3.
<i>diebus</i>	-	-	-	-	-	325.
<i>nostris</i>	-	-	-	-	-	43.
<i>quia</i>	-	-	-	-	-	531.
<i>non</i>	-	-	-	-	-	4.
<i>est</i>	-	-	-	-	-	2.
<i>alius</i>	-	-	-	-	-	135.
<i>qui</i>	-	-	-	-	-	53.
<i>pugnet</i>	-	-	-	-	-	52.
<i>pro</i>	-	-	-	-	-	4.
<i>nobis</i>	-	-	-	-	-	43.
<i>nisi</i>	-	-	-	-	-	33.
<i>tu</i>	-	-	-	-	-	5.
<i>Deus</i>	-	-	-	-	-	25.
<i>noster</i>	-	-	-	-	-	42.
<i>amen</i>	-	-	-	-	-	52.

Summa 1797.

Hogy a' békeség *praeliminaris articulussai* ezen esztendőben subscribaltattanak, az ugyan igaz, de hogy a' végső békeség meg-fogé ebben köttettetni, vagy pedig más időre fog haladni, arról mi még most sem irhatunk meg-határozva.

Olasz Ország.

Génuából azt írják, hogy az *Astiban* és *Navarában* vólt fel-támadás tüze iránt, azt gondolták vala ugyan, hogy az egészen ki-óltatott volna, de a' mint most látják, még attól távól vagnak, mivel a' *Génu*a tartományába futott insurgensek, mintegy 4000 egyesítvén magokat, a' *Rivellóban* lévő várra, a' *Marquis v. Montferat* ez előtt vólt lakhelyire rohantanak, a' kiknek mind ágyúi, mind pedig egyéb munitziói lévén, magokat ottan bé sántzolták, és egy ki adott Proclamatiójokban azt irták, hogy ők sem az igazgatás módja, sem pedig a' vallás dolga ellen tellyességgel nem törekednek, és egy privatus ember javaihoz is tellyességgel nyúlai nem akarnak, hanem tsak egyedül a' nemések ellen költenek volna ki. — Ezeknek meg-zaboláztatásokra, az igazgató szék, a' szükséges rendeléseket és készületeket meg-tévén, azt lehet reményleni, hogy majd a' jobb oldalakra fognak fordulni. — Az insurgenseb fejei közül egyik, *Procurator Testa*, és rajta kívül egy seb orvos, a' maga fíjával együtt, *Astiban* fel-akasztattanak; egy más seb orvos pedig még a' *Rivellói* insurgensek között vagon, és azoknak előlljárójok.

Generál *Bonaparte* Aug. 29 kén *Passariánóban* egy igen nagy alztalt adott, a' hová nevezetesebben, az *Austriai* Commissariusok, és a' Császár Ő Felsege más caracterizalt alatta valóival vóltanak hivatalósok. A' Conferentziák már el-kezdettettek, és hogy a' békesség rövid idő alatt meg fog köttettetni, az iránt már némelleyek nagyobb reménységgel kezdettenek lenni. — Az *Udinéi* municipalitas egészen udvarlására menvén *Bonaparténak*, midön előtte a' szünetlenül való requisitiók vétele iránt panaszolt vólai, arra néki azt felelte: hogy még tsak 12 napokig légyenek tsendességben, mivel ezen idő alatt, az ő sorsok el fog dölni. — A' *Pálmai* kapukon, a' *Cisálpinaiak* állanak strásán, de az ártilléria, és a' várbeli egyéb munitziók, a' Frantziák körmeik között

vagynak. — A' Császári Kir. truppok 4 táborokban fekszenek, mellyek közül mindenik, egyik a' másiktól, tsak egy fél órannyi messzeségre fekszik, és mihelyt a' meleg napok hivesedni kezdenek, a' lovasság is azonnal táborba fog szállani.

Triestből Aug. 29-kén azt írják, hogy az oda való hajókat építő helyen 4 megtöltött bombik találtattanak, mellyek közül 3 már el is készült vala a' meggyújtásra. — Minthogy pedig a' hajó építésére való mindenféle fa eszközök, ottan vóltanak le-rakattatva, nem is lehet képzelni, hogyha a' bombik elsültenek vólna, melly irgalmatlan nagy tűz, és mennyi kár szármozatt vólna abból. — Ki lett légyen az a' gonoszt tselekedő, a' ki ilyen tetemetes kárt akart okozni, a' még eddig ki nem tudodhatott.

Májlандból Aug. 22 kén ekképpen irnak: *Piemontban* még mind tsendesség vagyon ugyan, de ennek fenn tartására, a' leg keményebb eszközökkel élni nem is szüntenek-meg, minthogy arra való nézve, az Országban sok gonoszt tévők fel is függesztettének. — *Biellában* egy napon 15-tön akasztottattanak-fel, a' kik többnyire mind Procuratorok vóltanak, de orvos, és másféle emberek is vóltanak köztek. — A' *Montcallieribe* agyan lövettettek között, vólt egy *Tenivelli* nevezetű, a' ki a' világ eleibe botsátott munkái által, igen isméretessé tette vala magát. — *Fossánóban* is 12 személyek exequaltattak, és *Savigliánóban's Mondoviban* is ilyen történetek estenek. — A' *Rómában* és körüllette lévő helységeekben, azon elfogattatott személyek száma, a' kik a' már ki nyilatkoztatott öszve esküvésbe részesek vóltanak, mintegy 300-ra mégyen, kiknek nagyobb része ifjú emberek lévén, játék, vagy más egyéb excessusok által, adosságba vérvén magokat, hogy azon nyomorúságokból ki-szabadúlhassanak, a' megtébojodott észű Statust reformalni akarók közti, úgy elegyedtenek vala. Ezen elfogattatott személyek' kérdőre való vonattatások éjjel nappal tart.

Az *Ankonai* municipalitas, 18 gazdag klasztrókat törölvén-el, a' Pápa Ö Szentségétől azt kívánta, hogy a' melly trupjai még ott körül bévólnának, azokat mind húzatná vissza onnan. — Ezen municipalitas *Sinigagliába* is őrizetre való katonákat küldött által, a' melly hely felől azt írják, hogy ottan az idén, igen gazdag termése lett volna a' gabonának. — *Piémontban Asti* várossa, magát már a' mint tudva van mástól nem függőnek, és Respublikának lenni hirdette valaki, a' melly városban 57 Catholicum templomok és kápolnák vagynak. — Ezen város hadi fortély által ilyen módon vétetett-meg: *Marquis de Frinó* 400 parasztokat fegyverbe öltöztetvén, őket a' város eleibe küldette, a' kik a' rebelliseknek olyan ígéretet tettek vala, hogy velek fognak tartani, melly ajánlásokra, a' rebellisek magok közé vévén a' parasztokat, ezek magokat, az előbbeni igazgatás mellett tartó hívséges polgárokhoz tsatoltak, és azzal az insurgensekre támódtanak, kiket meg-vevén, a' város kapuit fel-nyitották, hogy az előbbeni országló szék trupjai azokon bé-mehessenek. — Az insurgensek feje látván a' jelenvaló veszedelmet, tanátsosóbbnak tartotta magát agyon löni, hogy sem még életben megmaradni.

Velentzéből Aug. 26-kán. A' Gen. *Bonaparte* rendeléséből itten a' publicaltatott, hogy mivel a' Frantzia Respublika, a' Fényes Portához való tiszteletének barátságának bizonyos jelét akarja mutatni, erre való nézve azt parantsolja: 1) Hogy a' Frantzia truppok által Olasz Országban meg-szállott minden városokban, kikötő helyekben, a' Törökök a' Görögök, az Albániaiak, és a' Porta alatt lévő minden másféle emberek, óltalom alá vétetessenek. 2) A' Török jobbágyok ezen helyekben akármelley háznál szabadon lakhatnak, semmi utzára, vagy a' ki-menetelekbeli órára tellyességgel nem szorittatván, a' mint ennekelőtte velek tselekedtenek. 3) Az Adriatikumi tengeren lévő Frantzia hajók, a' Törökök, a' Görögök, és

az Albániaiak hajójokat a' magok védelmek alá vészik, és nekik mindenekben segítségül léfznek.

Frantzia Ország.

A' *Quotidienne* nevezett alatt ki-adni szokott *Párisi* közönséges levél azt hirleli, hogy August. 14 és 15-ke között való éjtszaka, a' maga ülésit igen nagy veszekedések között tartotta, és hogy a' Directorok egyik a' másokra támodván, *Barrás* a' maga Collégáját duellumra is ki hivta volna. — A' mint a' *Párisi* közönséges levelek közül egyik hirleli, a' Directorok között való veszekedésre, az *Austriával* való békesség szolgáltatót alkalmatosságát. — A' *Triumviratus*, vagy a' *Majoritas*, u. m. *Barrás*, *Rewbel*, és *Lareveillere* abban egyeztenek vala meg, hogy a' fegyverfzűnés-beli békességet fel-kellene bontani, a' kikkel *Carnot*, és *Barthelemy* ellenkező vélekedéssel vóltanak, minthogy ők mind a' békesség meg-kötésit sürgették, de fel-tett szándékokban tellyességgel nem bóldogúlhattanak. — Mikor már azt a' parantsolatot akarták volna ki-adni, hogy a' háborúhoz újjonnan hozzá fogjanak, az utólszor nevezett két férjfiak, a' kiknek neveiket méltó, hogy az emberiség áldja, azt kivánták, hogy az ő, békesség meg-kötésiért fel-adott okaik, protocoltassanak, melly jelentésre a' *Triumviratus* közül, az egyik el-sárgúlt, és ezen történet a' más kettőt arra vitte, hogy az emberiségnek vizsgáltságára szolgáló két nevezetes punctumban meg-egyeztenek. — August. 21-kén, a' *Directorium* azt a' jelentést tétette az 500 személyekből álló tanátsnak, hogy a' nemzet tárházába tellyességgel nintsen pénz, 10 napok alatt pedig 21 millióra el-kerülhetetlenül szükség léfzen, annak-okaért az 500 személyekből álló tanáts, minden haladékon kívül, pengő pénzt szerezzen.

Az 500 személyekből álló tanátsnak August. 21-dikén tartott ülésiben fel-álván *Thibaudeau*, az Olasz Országi ármádiáknak, a' *Directorium*hoz küldött *Instantziák*ok iránt való fontos tudósittást

adta-fel, és a' többek között azt mondotta, hogy azon tárgynak jól megfontolásától függene az Európa békessége. — A' Ministerium reménytelenül való-változása, és a' truppok rendkívül való mozgások, a' nélkül hogy a' Ministerek el-küldhetésekre, és a' truppok helyekből való ki-mozdithatásokra való jussát a' Directoriumnak disputatióra akarta volna botsáttani, igen nagy ízeget ütöttek az 500 személyekből álló tanács fejibe. Hogy a' truppok, a' Constitutionalis határon túl léptenek, a' Directorium az ebbéli hibát a' General *Richepanse* nyakába rázván, ő magát azzal mentette, hogy a' törvény keresztül való hágása előtte tellyességgel tudva nem lett volna, melyek után az 500 személyekből álló tanács magát azzal vizsgálta, hogy már ennekutánna, a' katonák közül senki sem mentheti magát a' törvényt nem tudásával.

De a' Constitutió 275-dik articulussa megsértése, felette fontos dolog, mivel ezen articulus garantiroz vagy tészen bátorságossá, a' katonáktól való el nem nyomattatás iránt; mert ugyan is mi lenne a' Polgári hatalomból, ha azok, a' kiknek a' haza óltalmazására, fegyver adatott a' kezekbe, magokat a' velek való mi móddal leendő elhetés meg-ítélő birájivá akarnák tenni? Az *Olasz Országi* nemes érzékenységű vitéz katonák memorialissokbeli azon hibát is, hogy a' Respublika ellenségei ellen kezekbe adott fegyvert, a' Polgárok vérekben fereszse-meg, tsak némelly hitvány zenebonát indittoknak lehet tulajdonítani. Directorok! A' törvényt-tévő test ellen készített ezen memorialisokat ti olvastátok, és még is halgattok? Az illyetén memorialisok, ma a' törvényt-tévő test ellen készítettén, nem gondoljátoké, hogy hólnap ellenetek is készíthetnek olyanok. Mentől nagyobb szolgálatot tett a' tábor, annyi-val inkább keményebbeknek kelletik nekünk lenni az ő első hibájok végett. — *Thibaudeau* minden ellenvetéseket külön külön meg-tzáfolt, a' melyeket a' Directorium a' törvényt-tévő test ellen tett

és meg-mutagatta, hogy csak egyedül a' Directorium kötelessége az, hogy az Emigransok, vagy azok ellen hozattatott törvényt, a' kik a' nemzet jószágai meg-vásárlóit háborgatni kívánják, bé-töltettesse. — Hjjában ketsegtetik magokat a' mi ellenségeink, a' mi meg-hasonlásunkal; és ti is a' haza mellett fegyvert fogott katonák, a' kiket mostan gyaláznunk kelletik, de a' kiket különben mindég tsudálni lehet, el-hitethetitek magatokkal, hogy ezen öszve gyülekezés házában is, a' szabadságnak éppen olyan óltalmazói találtatnak, mint a' millyenek ti vagytok; és azt is el-hitethetitek magatokkal, hogy a' kik titeket mostan el-tántoritottanak, azok a' Respublika valóságos ellenségei. — A' Constitutió bástyája, a' törvényt-tévő test, és ti ezen bástyát akarjátok ostrommal körül venni? Ez által kívánták, a' ti atyátok a' Respublikát meg-óltalmazni, azért ti is azt nem meg-rontani, hanem véretek ki-ontásokkal is meg-erössíteni tartoztak. — *Thibaudeau* ezek mellett ezen két dolgokat adta fel az 500 személyekből álló tanács gyűlésiben: 1) Hogy a' törvényt-tévő test lakhelyebéli közönséges panaszloknak, azt kellenék meg parantsolni, hogy a' törvényt tévő test, vagy pedig a' Directorium ellenvaló mindenféle komplotok szerző okait vegyék üzőbe. 2) Hogy minden gyülekezet, a' mellyben a' katonák tanakoznak, vagy valamely készített memorialisoknak neveiket alájja írják, úgy tartottassék, mint a' fel-támodásra gerjesztő bándá, a' melly ellen hozattatott büntetés neme, nyomtatás által tétettessék közönségessé.

Az áldozatra vitetett azon 100 ezerek közül, a' kiket a' revolutió tüze emészttet meg, a' szerentsétlen *Orleani* Hertzeg, vagy *Philipp Egalité* még mind a' leg nevezetesebbek közül való, a' kiről a' tsak most közönségessé lett Anecdota meg-érdemli hogy rolla emlékezet tétettessék. — Ezen Hertzeg meg ölettetése napján, tsak egy ember vólt vele a' tömiötzbe rekesztetve; a' kit vele együtt akartanak vala guillotinirozni, ki is

kegyetlenül káromkodván, úgy agyon itta magát, hogy a' világról semmit se tudott, és azzal el alutt, a' melly szempillantotban egy áldozó pap érkezvén-meg a' tömlötzbe, kérdi tőlle a' Hertzeg, hogy az igazán hívők közti tartoziké ő vagy nem? Mellyre mond a' pap. — Én ugyan a' mások rosz példája által magam is el-tántorítottván, meg esküttem vala, de eszemre térvén, az Isten az én bünömet meg-botsátotta, és már én, az Anyaszentegyháztól való minden el-szakadást utálok. — Ezen szavaira le-térdepelvén eleibe a' halálra ítéltetett Hertzeg, a' maga életében véghez vitt gonofzságait néki meg-vallotta, és egynéhány izben azt kérlette a' paptól, hogy lehetséges vólnaé az, hogy az Isten az ő vétkeit meg-botsássa, mellyre a' pap, a' kereszt fán függő tolvajt hozván néki elé példaúl, arra a' Hertzeg így kiáltott-fel: Én az én ellenségeim vétkeiket meg-botsáttam, ők én réám hamis gonofz tselekedeteket költöttek; de még is tselekedtem én egyet, a' melly halált érdemel. — Én vóltam az, mond a' Hertzeg, a' ki egy ártotlannak (a' Királynak) halálra való ítéltetésében segittségül vóltam. — De ő sokkal inkább jobb, hogy sem az én vétkeimet meg ne botsáttaná. — Végtére azt kívánta, hogy vele, (a' Királyal) és szent *Lajossal* egy jobb világban lehessen együtt. — Az a' pap, a' ki az *Orléáni* Hertzeg utólsó óráiban vele vólt, *Lothringernek* neveztetik, és még ma is él, melly Anecdótának meg értésén, az özvegy Hertzeg Afzszony, a' kinek az 500 személyekből álló Tanács a' maga birtokait, nem régiben adta visszá, és a' kinek még életben lévő 3 fiai, északi *Amerikában* vagynak, nagyon meg-vigasztaltatott.

Spanyól Ország.

Úgy láttzik, mintha a' Spanyol udvar meghatározta vólna magában, hogy az eddig vólt inquisitionalis széket, nemtsak az hogy keskenyebb határok közti szorittsa, hanem hogy lassan lassan, a' dolgot arra is vigye, hogy az eretnekeket ki-

nyomozó azon szék, végtére egésszen el is töröltessék, és hogy a' nagy Inquisitor is, egynéhány Spanyol Praelatusokkal együtt, *Rómába* küldettett, némellyek ezt tartják annak fundamentumául. — Azonban, a' mint az Aug. 7 kén költ *Madridi* levelek hirlelik, a' Király Ő Felsége azon nyomozó széknek keményen meg-parantsolta, hogy ennekutánna egy idegent is nem hogy megbüntetni, de tsak leg kissebb részben is, valamely nyughatatlansággal illetni, vagy tsak meg is inteni, tellyességgel meg ne mérészelje. — A' Király Ő Felsége ezen parantsolatjának az a' tzélja, hogy az által út nyittattassék, az idegeneknek Spanyol Országba való utozhatásokra, ottan való múlatásokra, vagy le-telepedésekre, az ő lelki esméreteken való erőszak tételen kívül. — Spanyol Országban, ennekelőtte tellyességgel nem vólt szabad, idegen nyelveken való könyveket nyomtatni, most pedig egy darab időtől fogva, külömbkülömbféle, nevezetesen pedig, Frantzia könyvnyomtató sajtok állittattatván-fel, az ebbéli szabadsággal, a' könyvnyomtatok úgy visszä éltenek, hogy a' miatt közüllök, rövid idő alatt igen sokan elfogattattanak. — *Madridban* annak kezdett hire futamodni, hogy a' Spanyolok *Toulonban* és *Velentzében* fegyverekkel ki-állittatott linea hajójok és fregattájok segittségekre, a' Frantzia Respublika segedelmet akar küldeni, melly segedelemre, hogy Admirál *Masseredónak* szüksége van, a' tagadhatatlan, és akképpen, a' hajói vitorláit szélnek botsáthatván, az Anglusokkal jobb móddal szembe szállhatna.

Nagy Britannia.

Hogy *Portugallia* a' Frantzia Respublikával békességre lépett, ez a' *Londoni* Ministeriumnak nem éppen inye szerént esett, annyival is inkább, mivel nem régiben is a' Parlamentum Portugallianak 200,000 font sterlingekből álló hadi segedelmet adni el végzette vala, a' melly summából, a' hadi szükségek potlására, 70,000 font sterlin-

gek *Lissabonba* már el is küldettettek vólt. — *Portugalliában* nem régiben, egy veszedelmes öszve-esküvés nyilatkoztatott-ki, a' melly *Complotban*, a' mint írják, igen nevezetes emberek elegyedtenek vala bé. A' *Complot* feje mihelyt elfogattatott, félvén a' réájja következő büntetéstől, a' torkát maga magának azonnal el-mettzette.

Német Birodalom.

A' *Prussziai* Király Hertzeg *Hohenlohnak*, mint a' maga leg érdemesebb Generáljai közül egynek, déli *Prussziában* 30 faluknál többől álló helységet ajándékozott. — A' *Rénus* bal partyán lévő *Hesszen-Kuffzeli* birtokok, mint *Rheinfels*, *St. Goár*, es többen mások is, a' *Frantziáknak* hónaponként 1000 livrákat fizetnek ugyan, de osztán minden egyéb féle *Requisitiótól* mentek. — A' *Svétziai* Király *August. 19* kén érkezett vala meg *Potsdámba*, a' honnan *Svétzia* felé vette a' maga utját. — Azon 12 millió livrákból, mellyek a' *Más* és *Rénus* vize között való helységekre vetettek vala, a' *Trieri* választó fejedelemségre 1,212,634 livrák esvén, ezen summát, nagy szorgalmatossággal kezdték *Koblentzben* fel-szedni. *Ulma* várossán még két újj kaput akarnak nyitni, és a' dunára is két hidat szándékoznak készíteni. *Ludvigsburgban* *Sept. 1-ső* napján, a' készített planum szerént, 4 F. M. *Lieutenantok*, és 7 *Generál-Májorok* alatt, 17 *bataillonokból* és 12 *kompániákból* álló lovasság szállott táborba. A' gyalogság áll ezekből: A' *Devaux* regimentből 1 *bataillon*; a' *Reifingeréből* 1; az *Oránienből* 2; a' *Károly Hertzegéből* 2; a' *Schröderéből* 2; a' *Devinséből* 1; a' *Kinszky Ferentzéből* 2; az *Olivier Walliséből* 2; a' *Kaunitzéből* 2; a' *Sztárayból* 2; az *Oláhok* közül 6 *kompánia*, 's a' *Sclávoniaiak* közül 6 *kompánia*. A' lovasság közül, a' *Ferdinánd Hertzeg* regimentiből 6 *eskadron*, a' *Kinszkyéből* 6; a' *Hohentzolleréből* 6; a' *János Hertzegéből* 4; a' *Lotharingiai Károlyéből* 6; a' *Látouréből* 6; a' *Koburgéből* 8; a' *Royal Allemandéből* pedig 2 *eskadronok*,

Török Ország.

Zemlinből Aug. 26-kán. A' *Bosniai* és *Serviai* városok mind keményen erőssítettnek, az életre tartozó mindenféle dolgokkal keményen rakattatnak, és mind *Bosniába*, mind pedig *Bulgáriába*, számos truppok kezdettenek öfzve-gyűlni. — Ezen levélből olvassuk azt is, hogy *Belgrádat* is sánzokkal kezdték vólna körül venni, és hogy az életre tartozó dolgokkal is úgy meg-rakattatott, mintha az ellenség, tsak a' kapuja előtt állana. Hogy ezen hadi készületek éppen nem mi réánk való nézve tétettetnek, azt onnan reménylhetjük, mivel a' mostani *Belgradi Basa*, igen barátságoson kíván velünk élni, és a' közönséges Törökök is, velünk egyességben kívánnak lenni.

A' mostani *Belgradi Basa*, hogy a' maga nemzetét cultiválhassa, minden ki-gondolható módon azon igyekezik, és a' több rendeletei között, a' Török asszonyok eddig vólt sorsokon is könnyebbíteni kívánt, azt engedvén-meg nékiek, hogy fátyollal bé-borított fővel az utzákan sétálhassanak, más asszony emberek látogatásokra mehessenek, és hogy az idő töltő asszony embe-reiktől kísértetve, a' városon kívül is, de nem felette meffze, járhaszanak. — E' felett, a' Törökök közül sokan zugolodni kezdettenek, a' Török asszonyok e' béli szabadságokat a' *Korán* fundamentumos állatásaival ellenkezőnek tartván lenni; az okosabbak közül valók pedig örvendeznek rajta, mivel a' feleségeik, a' járás mozgás által, egészségesebbekké lesznek, és szépségeiket is hosszabb ideig meg-tarhattyák, a' kik eddig mindig kö falók között ülvén, egészen el-szintelenedni kényszerítetttenek, és ha 24 esztendősek vóltanak, a' halálhoz hasonlókká lévén, minden elevenségeket el vesztették vala. — Az újabb tudósítások szerént *Konstántzinápolyban* is nagy készületek tétettetnek, arról tudósittatván a' Nagy Ur, hogy az ő jobbágyai közül némellyek, a' Frantzia Constitutiót nem önként való akarattyokból vették vólna bé.

Elegyes Tudósittások.

A' Frantziák Coloniára újra 180,000 livrákból álló Contributiót vetettének, mellynek annál hamarább való fel-hajthatása végett, a' Polgármester házába is, egynéhány Frantzia katonákat szállítottanak-bé. Hogy a' Constitutió planumát, a' Batáviai nép majoritassa meg-vetette, ez a' nemzeti gyűlésben, a' Praeses által Aug. 21-kén adatott-fel. — A' *Mátzédoniai* levelek azt hirtelik, hogy a' Frantziák Emissariussaik által, a' revolutió tüze, egész Görög Országba el-szorotván, ezen a' Porta fel-indúlt, és *Larissába* gyűlést hirdettetett, a' mellyben a' veszedelmes újjittások ellen szolgáló eszközök iránt tanátskozzanak. — Az a' hire, hogy a' *Láhnus* és a' *Nidda* vize mellett fekvő Frantziáknak, kemény töltések oltogattattak-ki, és hogy a' *Rénus* vize bal partyán, a' Frantziák erőssen mozgásba eredtenek vólna, a' kik rész szerént a' *Rénus* alsó mellyéke felé kezdettek takarodni, rész szerént pedig azon viz mellől magokat egészen vissza húzni szándékoznak. — Ezen mozgásoknak hogy mi légyen az indító oka, a' még titokban tartottatik.

Magyar Ország.

Munkátsról Aug. 19-kén. Szóról szóra, melyet a' közelebb múlt posta napon, azért nem vihetett vólt el a' *Barna* paripa, hogy ezen tudósittás vétele előtt, a' táskája már tömve tele vólt.

Sokszor, még a' leg igazabbnak láttzó hiren sem építhetünk. Mert a' mi mustránknak bizonyos terminussa vólt, mint irtam, 23-dik Junius; még is Juliusnak 2-dikán lett meg. Indulásunk egészen meg-határozott napja vólt 28-dik Julius: még se lett belölle, mái napig is, semmi. Sőt, hogy az induláshoz annál kevesebb reménységünk lehessen; 12-dik Augusti, *Váriba* szállítottunk-bé kvártélyba, *Tisza-Ujlaki* lagerünk-ből; a' hová, *Beregzászi* kvártélyunkból, 22-dik Junii szállottunk vólt ki. Már most, a' jövő, merő se-

tétség előttünk; holott le nem tudnám írni, melly égő kívánsággal várjuk a' marsiroztató parantso-
latot. Ekkoráig is, naponként jövögetnek hoz-
zánk, önként a' nemes hazafiak; holott régen
tellyes számmal vagyunk. Az illyenek helyett
ofztán, beteget, vagy más tekintetben alkal-
matlanokat botsátunk-el. — Ha 'söldot, 's fegy-
vert kaphattunk volna, mi 500 lovas, és 300 gya-
log katonát ki-állithattunk volna; de ezt meg
nem nyerhetvén, azért szorúltunk 170 — 80-ra.
Tisztjeink már most így vagynak: Obester, M.
Lónyay Ferentz; Kapitány, T. *Gúthy Ignátz*; kassa-
tartó, Kapitányi rangal, T. *Markovitz Ferentz*;
Auditor, Kapitányi rangal, T. *Somosy Ferentz*;
Fő-Hadnagy, T. *Bornemisza János*; Al Hadnagy,
T. *Bersényi József*; Adjutánt, Hadnagyi rangal,
Luprik Ignátz; Zászlótartó, *Mező Péter*; Strázsas-
mesterek, *Váradi József*, és *Ilosvay Gábor*; Szekér-
mester *Mezei József*; Furir, *Éva István*; Feltser,
Nágel Gáspár; káplárokat, kovátsokat, puska mi-
veseket 's a' t. el halgatván; a' kik még most is,
gyakran változnak. Meg-irtam ugyan már a' for-
ma ruhánkat; de el felejtettem, hogy a' tisztek
mentéje, nem fekete, hanem szürke bárány bőr-
rel, 's általjában, mind igen gazdag aranyozással
készült. Fekete bársony süvegeik is, az aranytól
alig láttzanak; 's kótság tollakkal ékeskednek.
Ruháink kéméllésére, fekete Magyar ingeink, és
gatyáink vagynak; kinek kréditorból, vagy tafo-
tából, arannyal ki-tzifrázva; kinek bakatsinból.
Ezt, hol testi ruhánkra, hol szines ruhánkon fejül
szoktuk venni; a' mint a' mundérunknak, vagy
nyövését akarjuk el-kerülni, helyben, vagy po-
rozását, az útban. Gyalogjainknak zöld Magyar
ingek, 's gatyájok van, a' Izámok 700, a' tisztjeik
ezek: Obester, M. *Lónyay László* Consiliárius;
Oberstlieutenánt, T. *Ilosvay Péter*; Májor, T. *Rátz*
György; Kapitányok: T. *Morvay Pál*, *Kajdy La-*
jós, és *Bornemisza Imre*; Fő-Hadnagyok: T. *So-*
mosy Miklós, *Landor József*, és *Getsey Sándor*; Al-
Hadnagyok: T. *Dolinay Imre*, *Jósa Pál*, *Ilosvay*
Gédeon; Zászlótartó, *Gorzó János*; Strázsames-

terek: *Román Ferentz*, *Gajler József*, *Bojos László Urak*.

Az *Ugotsai*, 60 — 70 számból álló lovasság, *Junius* végén egyesült velünk, a' *Tisza-Ujlaki* lagerben; azolta, egy *Obester* alatt vagyunk, együtt exerciroztatunk; *Váriba* is, kvártélyra együtt jöttünk. Főbb tisztjeik, ezek: Kapitányok, *T. Morvaj Gábor*; Fő Hadnagy, *T. Ujhelyi Károly*; Al-Hadnagy, *Farkas László Urak*.

A' *T. N. Ugotsa Vármegyei zászló* szentelés, *Julius* 3-dikán ment véghez, igen nagy pompával; minden rendű, és vallású temérdek sokaságnak jelen létében. A' tzerémónia kezdődött a' *Tisza-Ujlaki Catholicum* templomban, az oda való *T. Plébánus* által, 's végeződött a' lagerben, az egyesült *T. N. Vármegyék* nemes seregének már tudva lévő táborig káplánnya által. — Ezt követte majd 300 személyre terített asztalú gazdag Bál. — *Bereg Vármegyében* pedig semmi zászló szentelés nem vólt; mert az oda való nemes sereg, a' már insurrectióban vólt 1741-dikbeli zászlóval állott-ki.

A' *Máramarosiak*, a' kikkel egy corpust formálnánk, 's a' kikkől telne ki *Oberstlájtinántunk*, és *Máyorunk*; máig sem érkeztek-el hozzánk.

A' *Bukovinai* lármától fogva, naponként szaporodnak a' *Munkátsi várban*, a' *Status* rabjai. — Mi nállunk is szükebb a' széna, mint máttzor; de még is tsak van. Az aratás türhető. A' makk felette sok, egélsz *Vármegyénkben*. A' szőlő szint' annyi vólt; de a' sok forró napok le-sütötték nagy részét. A' gyümöls, hol szüken, hol közép szerűen, *Munkátsi határou* pedig olly igen bőven van: hogy a' fákat támasszal nem gyözik; még is ölzve töredezték az ágaik; számtalanok pedig egélsz tövestől is ki-törtek, a' nagy terek alatt. — Jég esső, tsak imitt amott járt a' *Vármegyénkben*. Essönk ritkán esik; de sebes záporral, és szélvéllel; melly is nem kevésbé szaporítja a' vastag terhű gyümöls fáknak le-töredezéseket. A' másodszor virágzó fák, annyira nem újságok nállunk, hogy némeltyek szinte olly fejérek a' virágtól valamint tavasszal.

B é t s.

A' Török követ, a' tegnapi napon ment a' Fő Status Minister B. Thuguthoz, és Hertzeg Col-
lorédóhoz, holott a' maga *Credentionalissát* bé-
mutatta.

Tudósítás.

Winkler József a' Nemes Közönséget, az Ő Fel-
sége birodalmában lévő mesterségbeli izorgalma-
tosságból származott egy újj, és nevezetes tserép
edénybeli *Productum* iránt kívánja ezennel figyel-
metessé tenni, mellyet ő itten *Bétsben* a' *Köllner-
hof* nevezetű uttzában és bóltban kezdett áruba
botsáttani. Azon Angliai tserép edény neme, má-
sok felett való jósága, a' melly annak fel-találó-
járól *Wedgwoodsnak* neveztetik, minden neveze-
tes házoknál tudva vagyon, a' fennebb említett
Winkler József pedig, a' maga portékájának ajánlása
mellé, tsak azt a' bizonyossá való tételt kívánja
hozzá tenni, hogy a' nálla találtató *Prágai* tserép
edény, az Angliaihoz, nemtsak a' külső szépsé-
gére, tsinosságára, hanem belső keménységére,
tartosságára való nézve is tökéletesen hasonló.
Az elsőbb említett tulajdonságáról a' szemmel
való látás, az utólsóbbbról pedig az által lehet
akarki meg-győzöttetve, hogy ezen *Prágai* edény
nemit, nem kell leg elébb vizben, vagy téjben
meg-főzni, 's még is abba, nemtsak az hogy forró
vagy hideg ételeket bátron belé lehet tölteni, ha-
nem abban, az el-hasadásától való minden félel-
men kívül is, főzni, vagy a' hideg ételt benne
fel-lehet melegíteni. — Ezen edényeket készítő
Cs. Kir. privilegiált fábrika tulajdonossai, a' Ne-
mes Közönség könnyebbségére való nézve, a' fen-
nebb említett *Winkler Józseffel* úgy egyeztenek-meg,
hogy azon edény nemiből, akár egész asztalra
valót, *Servicet*, akár különös darabokat, az ő
bóltjában, azon az áron lehet találni, mint helybe
Prágában a' fábrikában, az edények közül pedig
mellyiknek mi légyen az árra? az iránt a' már
fennebb is említett *Köllnerhofban* lévő bóltjában,
az arról való jegyzés ingyen osztogattatik-ki.